మరణశిక్ష రద్దుకై ఉద్యమిద్దాం

ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద దేశాలలో ఒకటయిన మన దేశం ప్రపంచ దేశాలకు సంబంధించిన ఏ వార్తలోనయినా కనిపించడం సహజం. కనిపించకపోతే ఎక్కడో ఏదో తీవ్రమైన లోపం ఉందనో, జరిగిందనో అనుకోవలసి ఉంటుంది.

అంతర్జాతీయ మానవహక్కుల ప్రకటన వెలువడి 50 సంవత్సరాలు గడచిన సందర్భంలో ఆమ్నెస్టీ ఇంటర్నేషనల్ ఈ సంవత్సరం మే నెలలో మరణదండన గురించి ఒక రిపోర్టు ప్రచురించింది. మరణదండన రద్దు విషయంలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఈ మధ్య కాలంలో జరిగిన పరిణామాలను అందులో చర్చించింది.

మరణదండనను మొత్తంగా నేరస్మృతి నుండి కొత్తగా తొలగించిన దేశాల గురించి,

మరణదండనను చట్టం నుండి తొలగించకున్నా ప్రభుత్వ విధానంగా మరణదండనపైన నిషేధం పెట్టిన దేశాల గురించి,

మరణదండన విధించగల నేరాలను తగ్గించిన దేశాల గురించి,

గతంలో కొన్ని కేసులలో విధించిన మరణదండనను పునఃపరిశీలించి ఆనాటి దండన తప్పని అభిప్రాయపడిన ఉదంతాల గురించి,

ఆ ప్రచురణలో ఆమ్నెస్టీ ఇంటర్నేషనల్ చర్చించింది. ఎప్పటికైనా ప్రపంచవ్యాప్తంగా మరణదండన రద్దయ్యే పోకడ ఏమైనా సమకాలీన ఘటనలలో కనిపిస్తున్నదా అని విశ్లేషించింది. కొంత ఆశాభావాన్ని వ్యక్తం చేసింది.

కానీ ఆ ప్రచురణలో ఎక్కడా భారతదేశం పేరు గానీ ప్రస్తావన గానీ లేదు. ఇది మనం దేశభక్తితో ఆవేశపడవలసిన విషయం కాదు. మరణదండన రద్దు కోసం ఎదురు చూసేవారు భారతదేశం నుండి పొందగల ఉత్తేజమేమీ లేదు. మరణదండన రద్దు చేయవలసిన అవసరం లేదని మొండిగా వాదిస్తున్న పెద్ద దేశాలలో మనదొకటి. మన తోటిది అమెరికా. (అందరి కంటె ఎక్కువగా మరణదండన విధించే చైనా ఈ సంవాదంలో అసలే పాల్గొనదు. ఏ సంవత్సరంలోనయినా తక్కిన అన్ని దేశాలూ కలిసి ఎంతమందికి మరణదండన అమలు చేస్తాయో ఒక్క చైనాయే అంతకంటే ఎక్కువ మంది ప్రాణాలను న్యాయం పేరిట తీసేస్తుంది. కాబట్టి ఈ సంవాదంలో పాల్గొనటానికి సహితం చైనాకు ముఖం చెల్లదు.)

మన వైఖరి వల్ల మనం ప్రపంచ దేశాలలో మైనారిటీలో ఉన్నాం. మంచి కోసం మైనారిటీలో ఉంటే తప్పులేదు. గర్వించవచ్చు కూడ. కానీ ఒక అనాగరికమైన సంప్రదాయాన్ని మొండిగా కొనసాగిస్తున్న మైనారిటీలో ఉండడంలో గర్వించేది ఏమీ లేకపోయినా అది సిగ్గు పడవలసిన విషయం.

ఏవో బాగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు మరణదండనను రద్దు చేయగలవు గానీ మన బోటి వెనుకబడిన దేశాలకు అది ఆచరణ యోగ్యం కాని ఆదర్శం అని భావించేవాళ్ళు చాలామంది ఉన్నారు. మన బోటి దేశాలలో నేరాలు, రాజకీయ తీవ్రవాదం, టెర్రరిజం హెచ్చుస్థాయిలో ఉంటాయి కాబట్టి 'గట్టి శిక్షలు' అవసరం అని వీరు నమ్ముతారు. కానీ నిజానికి ప్రపంచంలోని అత్యంత అభివృద్ధి చెందిన దేశమైన అమెరికా మనతో సమానంగా చాలా మొండిగా మరణ దండన ఉండవలసిందేనని అంటున్నది. ఇటువైపు భారత్‌తో సమానంగా వెనుకబడిన దేశాలనేకం మరణదండనను రద్దు చేసాయి.

మరణదండన రద్దు చేసిన దేశాల జాబితాలో 1998లో తొలిసారి చేరిన దేశాలలో మన పొరుగు దేశమైన నేపాల్ ఒకటి. మరొకటి మధ్య ఆసియా దేశమైన అజర్‌బైజాన్. చట్టంలో మరణదండన కొనసాగుతున్నా ఆచరణలో దాని అమలుపైన నిషేధం పెట్టిన దేశాల జాబితాలో మరొక రెండు మధ్యఆసియా దేశాలున్నాయి. అవి తుర్క్‌మెనిస్తాన్, కిర్గిజ్‌స్తాన్.

మధ్యఆసియా దేశాలు మన అంత పేదదేశాలు కాకపోయినా అనేక సమస్యలు, సంక్షోభాలు ఉన్న దేశాలే. అయితే ఈ సమస్యలను ఎదుర్కొనడానికి మనుష్యుల్ని ఉరితీసే అధికారం రాజ్యం చేతిలో ఉండడం అవసరం అని ఆ దేశాలు భావించడంలేదు. అదే వాటికీ మనకూ తేడా.

మధ్యఆసియా దేశాల కంటే కూడ పేదరికంలోనూ వెనకబాటుతనంలోనూ అల్లర్లలోనూ అలజడులలోనూ మనతో పోల్చదగినవి ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికా దేశాలు. అయితే ఆఫ్రికాకు చెందిన నమీబియా, మొజాంబిక్ దేశాలూ లాటిన్ అమెరికాకు చెందిన అనేక దేశాలూ (బ్రెజిల్, పనామా, వెనిజులా, ఉరుగ్వే, కొలంబియా, కోస్టారికా, ఈక్వడార్) కేవలం యుద్ధ సమయంలో తప్ప ఇంకెప్పుడూ మరణదండన విధించకూడదని చెప్పే అంతర్జాతీయ లేక ప్రాంతీయ ఒప్పందాల పైన సంతకం చేసిన దేశాల జాబితాలో ఉన్నాయి.

సెమినార్

22 ఆగస్ట్ ఉదయం 10 గంటలకు పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం (పబ్లిక్ గార్డెన్స్) ఆడిటోరియంలో

అధ్యక్షత : కె. బాలగోపాల్ (మానవహక్కుల వేదిక)

వక్తలు :

త్యాగు, చెన్నై (Campaign against Death Penalty)

సుకుమార్, పాండిచ్చేరి (PUCL - T.N & Pondicherry)

కె.జి. కన్నబిరాన్ (పియుసిఎల్ జాతీయ అధ్యక్షులు)

బి. చంద్రశేఖర్ (మానవహక్కుల వేదిక)

తూర్పు యూరప్‌లో గడచిన దశాబ్దకాలంలో వచ్చిన పెనుమార్పుల ఫలితంగా కొత్తగా బహుళ పార్టీ వ్యవస్థనూ రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యాన్నీ ప్రవేశపెట్టి ఆర్థిక వ్యవస్థలో లోతయిన మార్పులు తీసుకొచ్చి కొత్త కొత్త సమస్యలు ఎదుర్కుంటున్న బల్గేరియా, రుమేనియా, జెకస్లొవేకియా, ఎస్టోనియా వంటి దేశాలు సహితం ఇటువంటి ఒడంబడికలపైన సంతకం చేసి ఉన్నాయి.

ఈ దేశాలకు లేని సమస్యలేవీ మనకు లేవు. వాటికి మరణదండన పరిష్కారం కాదని మాత్రం మనం గుర్తించలేకపోతున్నాం.

ఒక్క వాక్యంలో చెప్పాలంటే 1998 చివరినాటికి 68 దేశాలు మరణదండనను సంపూర్ణంగా రద్దుచేయగా వాటితో కలుపుకొని మొత్తం 105 దేశాలు మరణదండనను అమలు చేయటం మానేసాయి. అమలు చేస్తున్న దేశాల సంఖ్య 89. ఈ 89లో మనమూ ఉన్నాం. పైగా ఇప్పుడు ఉరిశిక్ష వేస్తున్న నేరాలకే కాక రేప్ వంటి మరికొన్ని నేరాలకు కూడా ఉరిశిక్ష విధించాలని అద్వానీ నుండి చంద్రబాబునాయుడు దాకా ఈ దేశాన్ని ఏలుతున్న నాయకులు ప్రకటనలిస్తున్నారు.

హత్యలనుగానీ రేపునుగానీ వేరే ఏ నేరాన్ని గానీ తక్కువ చేసి చూడడం మా ఉద్దేశ్యం కాదు. మనిషి ప్రాణాన్ని న్యాయం పేరిట తీసేసే శిక్షాస్మృతి ఒక నాగరిక సమాజంలో ఉండదగినదా అన్నది ప్రశ్న. మనుషులు తెలిసో తెలియకో ఆవేశంలోనో ఉద్విగ్నత వల్లనో కక్ష వల్లనో, పగ వల్లనో ప్రాణాలు తీస్తారు. అన్ని కోణాలూ పరిశీలించి స్థిమితంగా ఆలోచించవలసిన చట్టం సహితం న్యాయం పేరిట ప్రాణాలు తీయవచ్చునా ?

మరణదండన వంటి కఠినమైన శిక్షలు లేకుంటే నేరాలు అదుపు చేయటం సాధ్యం కాదని నమ్మేవారున్నారు. నేరాలను అరికట్టడానికి - ముఖ్యంగా హత్యానేరాన్ని అరికట్టడానికి - ఉరిశిక్ష అవసరమని వారు నమ్ముతారు. ఇది రుజువు చేయవలసిన అవసరం లేని 'కామన్ సెన్స్' సత్యంగా చలామణి అవుతున్నది. కానీ నిజానికి నేరాలను అదుపు చేయడంలో క్రూరమైన శిక్షలకుండే పాత్ర చాలా స్వల్పమేనని అన్ని పరిశోధనలూ తెలుపుతున్నాయి.

కేరళ రాష్ట్రంలోని తిరువాన్కూరు- కొచ్చిన్ రాజ్యంలో స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం మరణదండన లేదు. 1951 నుండి పునరుద్ధించబడింది. కానీ 1945-50 కాలంలో ఆ ప్రాంతంలో 962 హత్యలు జరుగగా 1951-56 కాలంలో 967 హత్యలు జరిగాయి. అంటే ఉరిశిక్షను ప్రవేశపెట్టడం వల్ల హత్యలేమీ తగ్గలేదు.

ఒక్క కేరళలోనే కాదు, మరణదండనను ఏదో ఒక దశలో రద్దు చేసిన ప్రతీ దేశంలోనూ ఈ చిత్రమే కనిపిస్తుంది. నేరాలు జరగడానికి గల కారణాలు సమాజంలోనూ మానవ జీవితంలోనూ అనేకం ఉంటాయి. నేరాలను అదుపు చేయడానికి ఆయా రంగాలలో కృషి చేయవలసి ఉంటుంది. ఇదంతా విడిచిపెట్టి శిక్షల కాఠిన్యాన్ని గురించి మాత్రం చర్చ పెట్టడం ఈ కర్తవ్యాన్ని తప్పించుకోవడానికి తప్ప ఇంకెందుకూ పనికిరాదు. దాని వల్ల శిక్షాస్మృతి క్రూరంగా అనాగరికంగా తయారు అవుతుందే తప్ప ఏ సమస్యా పరిష్కారం కాదు.

చివరిగా, న్యాయస్థానాలు చేసే నేర నిర్ధారణలో ఏ తప్పుకూ ఆస్కారం లేదనుకుంటేనే మరణదండనను సమర్థించడం సబబవుతుంది. ఎందుకంటే తప్పు ఉన్నట్టయితే పోయిన ప్రాణాన్ని వెనక్కి తీసుకురావడం సాధ్యం కాదు కాబట్టి. ఖైదులో ఉన్న మనిషినయితే విడుదల చేయొచ్చు. వేసిన శిక్షకు నష్టపరిహారమైనా ఇయ్యవచ్చు.

ఇంగ్లండ్‌లో ఈ మధ్య ఒక క్రిమినల్ కేసెస్ రివ్యూ కమిషన్‌ను నెలకొల్పారు. గతంలో మరణదండన విధించిన కేసులను సహితం ఈ కమిషన్‌కు పునఃపరిశీలన నిమిత్తం అప్పగించారు. రెండు కేసులలో నేర నిర్ధారణ తప్పుగా జరిగిందనీ వారికి మరణదండన విధించి ఉండకూడదనీ ఈ కమిషన్ భావించింది. ఒకరు 1952లో మరణదండన విధించబడిన మహ్మద్‌హుసేన్ మట్టన్, రెండవ వ్యక్తి 1953లో మరణదండన విధించబడిన డెరెక్ బెంట్లీ. పోయిన ఈ ప్రాణాలను వెనక్కి తీసుకురాలేని న్యాయవ్యవస్థకు ప్రాణాలు తీసే హక్కు ఉందా? ఇంగ్లాండ్ మరణశిక్షను రద్దు చేసి ఈ సందేహాన్ని నివృత్తి చేసుకుంది. మరి మన సంగతి?

మనదేశంలో అటువంటి కమిషన్ ఏదీ నియమించడం జరగలేదు గానీ నియమిస్తే ఇందిరాగాంధీ హత్య కేసులో ఉరితీసిన కేహర్‌సింగ్ విషయంలో అన్యాయం జరిగిందన్న అభిప్రాయానికి రాకతప్పదు.

రేపు రాజీవ్‌గాంధీ హత్యకేసులోనూ ఇదే జరగనుందా? ఆ కేసులో చెన్నైలోని టాడా స్పెషల్ కోర్టు 26 మంది ముద్దాయిలకూ మరణశిక్ష విధించగా సుప్రీంకోర్టు నలుగురికి మాత్రం ఉరిశిక్ష ఖరారుచేసిన సంగతి తెలిసిందే. కానీ ఈ తీర్పు మీద కూడా అనేక సందేహాలున్నాయి.

అది రాజీవ్‌గాంధీ మీద ప్రతీకార భావంతో చేసిన నేరమేతప్ప సాధారణ ప్రజలను భయభ్రాంతులు చేసే ఉద్దేశ్యంగానీ భారత ప్రభుత్వాన్ని లోబరచుకునే ఉద్దేశ్యంగానీ ఆ చర్యలో లేవనీ, అందువల్ల అది 'టెర్రరిస్టు' నేరం కాదనీ సుప్రీంకోర్టు అనింది. అంటే టాడా కింద విచారించిన ఆ కేసు నిజానికి టాడా కిందికి రాదని అర్థం.

అయినప్పటికీ టాడా చట్టం కింద పోలీసులు నమోదు చేసిన ఒప్పుకోళ్ళను సాక్ష్యంగా స్వీకరించవచ్చునని భావించి వాటిని ఆధారం చేసుకొని ఈ శిక్షలు వేసింది.

ఇది సబబేనా? అనేది ఒక ప్రశ్న.

ఈ ఒప్పుకోలు సాక్ష్యాన్ని మదింపు వేసేటప్పుడు కూడ గతంలో సుప్రీంకోర్టు సూచించిన ప్రమాణాలేవీ ఈ కేసులో సుప్రీంకోర్టు లెక్కలోకి తీసుకోలేదు.

అటువంటి తీర్పు చెల్లుతుందా?

ఈ రకమైన అనుమానాలకు తావు ఇచ్చే తీర్పు ఆధారంగా నలుగురి ప్రాణాలు తీయడం సబబా? రేపెప్పుడైనా ఈ అనుమానాలు సహేతుకమైనవేనని సుప్రీంకోర్టు భావించవచ్చు. ప్రస్తుత తీర్పు ఇచ్చిన జడ్జిలు సహితం భావించవచ్చు. కానీ అప్పుడు నివృత్తి చేసుకోవడానికి ఏ మార్గముంటుంది?

కాబట్టి ఏరకంగా చూసినా సమర్థనీయంకాని మరణదండన పూర్తి రద్దుకై ఉద్యమించవలసిన అవసరం ఉంది. 1948 నాటికి కేవలం 8 దేశాలు మరణశిక్షను రద్దు చేసి ఉన్నాయి. ఇప్పుడు ప్రపంచంలోని మెజారిటీ దేశాలు మరణశిక్ష ప్రయోగించడం మానేసాయి. మనమింకా ఈ విషయంలో వెనుకబడి ఉండవలసిన అవసరం లేదు.

మానవ హక్కుల వేదిక Human Rights Forum (HRF) 18-8-1999